

Խառնուրդների Բաժանման Եղանակները

Քիմիայի և արդյունաբերության հիմնարար թեմաներից մեկը: Բնության մեջ նյութերը հիմնականում հանդիպում են խառնուրդների ձևով, և դրանց գործնական կիրառությունը հնարավոր է դառնում միայն առանձնացման ու մաքրման տարբեր մեթոդների շնորհիվ:

- ՔԻՄԻԱ
- ԱՐԴՅՈՒՆԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆ
- ՏԵԽՆՈԼՈԳԻԱ

Զատում (Decantation)

Կիրառվում է անհամասեռ (հետերոգեն) խառնուրդների դեպքում, երբ նյութերն ունեն տարբեր խտություններ – օրինակ՝ անլուծելի պինդ նյութը հեղուկում կամ երկու շլուժվող հեղուկներ:

🔹 Ջրի մաքրում

Ջրամատակարարման համակարգերում ջուրը նախնական պարզեցվում է մեծ ավազաններում, որտեղ ավազն ու տիղմը նստում են հատակին

🗑️ Նավթարդյունաբերություն

Նավթի և ջրի խառնուրդի առանձնացումը բաժանիչ ձագարների օգնությամբ – նավթը թեթև է և բարձրանում է ջրի երես

Ֆիլտրում (Filtration)

Մեթոդը հիմնված է մասնիկների չափսերի տարբերության վրա. հեղուկը կամ գազը անցնում են ֆիլտրի միջով, իսկ պինդ մասնիկները մնում են դրա վրա:

Կենցաղում

Խմելու ջրի տնային ֆիլտրերը,
սուրճի մեքենաների ֆիլտրերը,
փոշեկուլների մեջ օդի մաքրման
HEPA ֆիլտրերը

Արդյունաբերություն և Էկոլոգիա

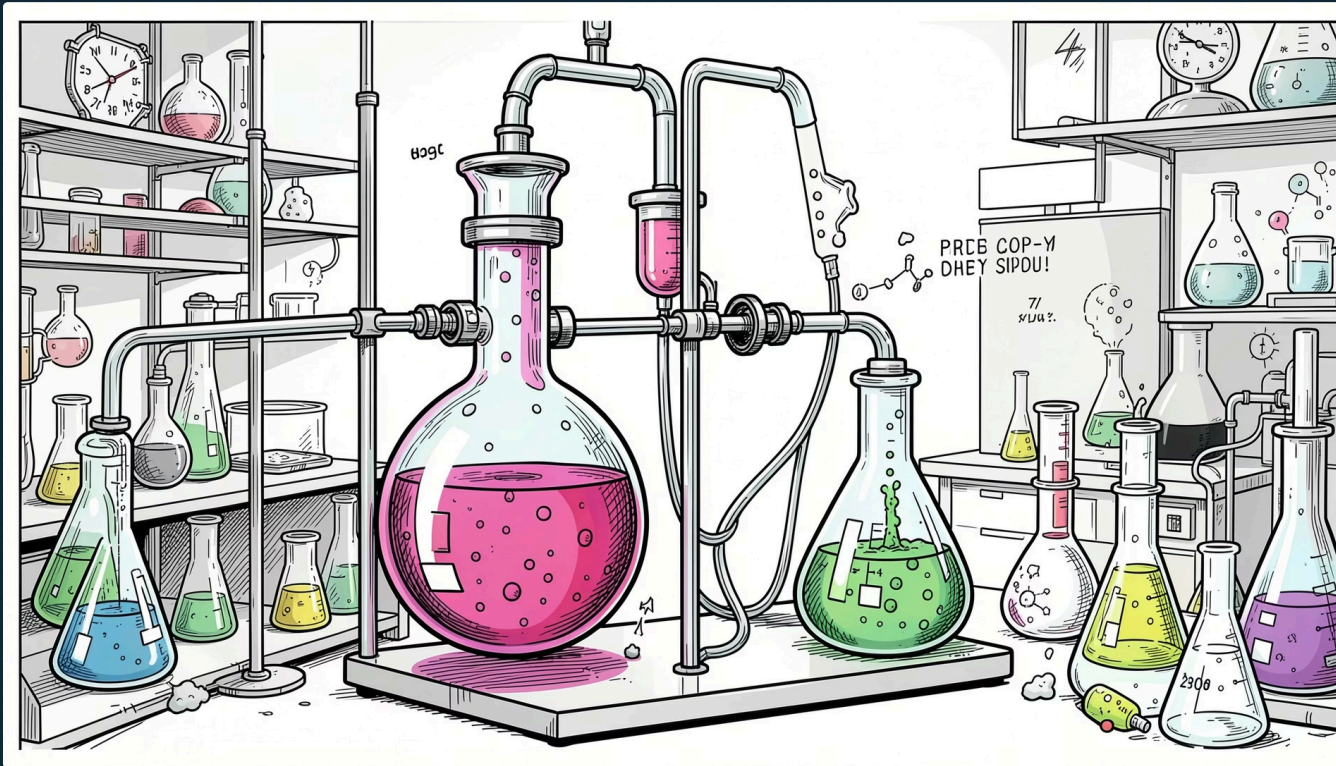
Գործարանների ծխնելույզների վրա
տեղադրվող հզոր ֆիլտրերը, որոնք
թույլ չեն տալիս մրուրի և փոշու
մասնիկներին անցնել մթնոլորտ

Բժշկություն

Դիմակների և ռեսպիրատորների
օգտագործումը՝ բակտերիաներից և
փոշուց պաշտպանվելու համար

Թորում (Distillation)

Թորումը կիրառվում է համասեռ (հոմոգեն) խառնուրդների բաժանման համար և հիմնված է նյութերի եռման ջերմաստիճանների տարբերության վրա: Խառնուրդը տաքացնում են, ցածր եռման կետ ունեցող նյութը գոլորշիանում է, ապա սառեցվում և խտացվում (կոնդենսացվում):

Նավթի ֆրակցիոն թորում
Հում նավթից ստանում են
բենզին, կերոսին, դիզելային
վառելիք և մազութ

Թորած ջուր
Բժշկության և քիմիական
լաբորատորիաների համար
ստանում են բացարձակ
մաքուր ջուր՝ զերծ աղերից ու
բակտերիաներից

Ալկոհոլային
արտադրություն
Էթիլ սպիրտի առանձնացումը
խմորման զանգվածից —
կոնյակի կամ օղու
արտադրության մեջ

ԵՂԱՆԱԿ 4

Շոգիացում և Բյուրեղացում (Evaporation & Crystallization)

Օգտագործվում է հեղուկի մեջ լուծված պինդ նյութերն առանձնացնելու համար: Հեղուկը տաքացնելով գոլորշիացնում են, իսկ պինդ նյութը մնում է բյուրեղների տեսքով:

Աղի արդյունահանում

Ծովի ջուրը լցնում են հատուկ ծլարաններ (ամբարներ), որտեղ արևի տաքությունից ջուրը շոգիանում է, և մակերեսին մնում է կերակրի աղը

Շաքարի արտադրություն

Շաքարեղեգի կամ շաքարի ճակնդեղի հյութից շաքարավազի բյուրեղների ստացումը

Քրոմատագրություն (Chromatography)

Նուրբ և ժամանակակից մեթոդ է, որը հիմնված է խառնուրդի բաղադրիչների՝ տարբեր արագություններով կլանվելու (ադսորբցիայի) հատկության վրա:

Դատական բժշկություն

Արյան, թույնների, հանցագործության վայրից ներկերի

հանցագործության վայրից ներկերի անալիզ:

Դոպինգ հսկողություն

Մարզիկների արյան և մեզի մեջ արգելված նյութերի

Մարզիկների արյան և մեզի մեջ արգելված նյութերի հայտնաբերում:

Դեղագործություն

Բույսերի մզվաքերից մաքուր բուժական միացությունների անջատում:

→ Դատական բժշկություն և քրեագիտություն
Դեպքի վայրից վերցված արյան, թույների կամ ներկերի բաղադրության անալիզ

→ Դոպինգ ստուգում
Մարզիկների արյան կամ մեզի մեջ արգելված դեղամիջոցների հայտնաբերում

→ Դեղագործություն
Բուսական մուծվածքներից մաքուր դեղանյութերի առանձնացում

Մագնիսով Բաժանում (Magnetic Separation)

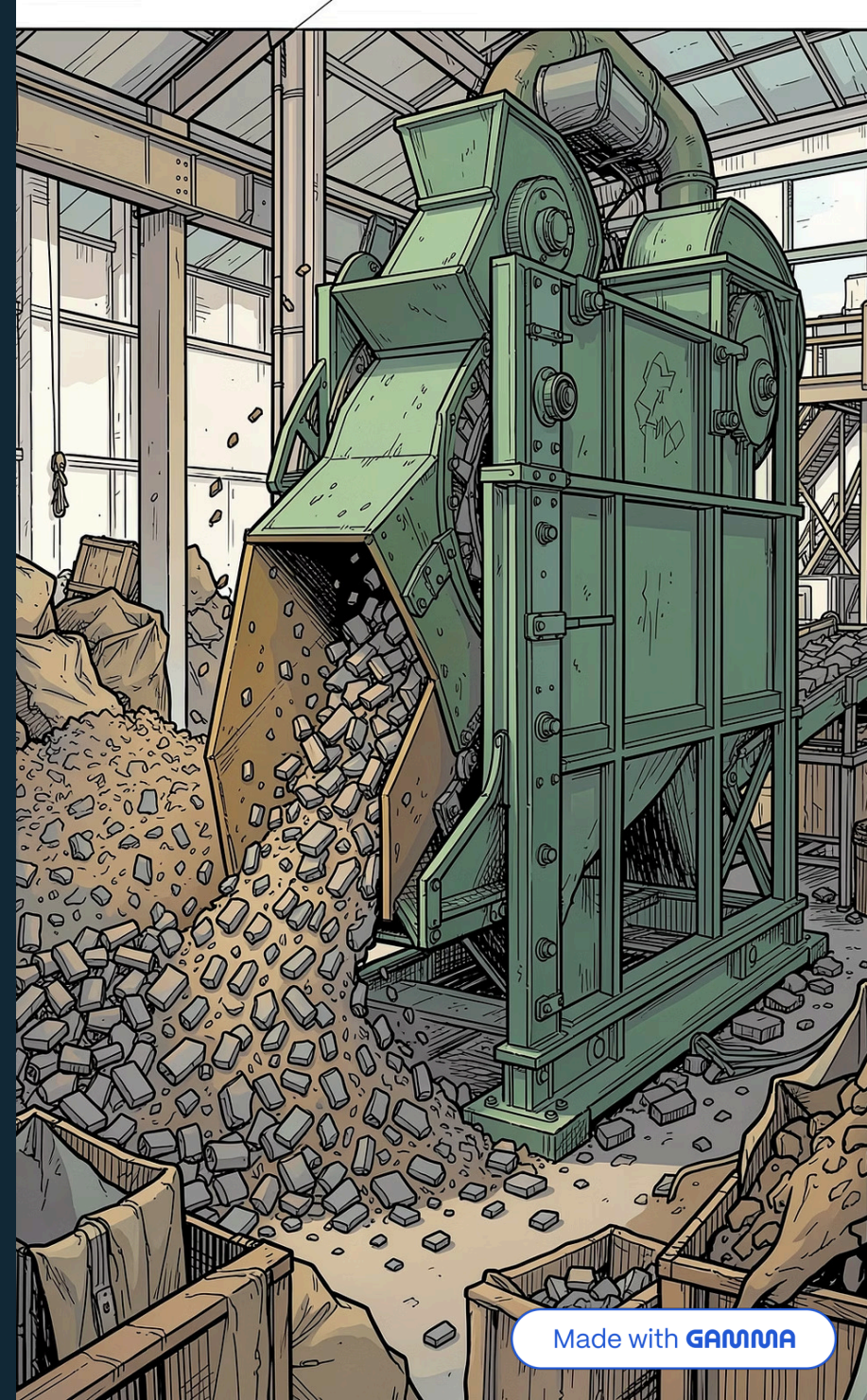
Կիրառվում է այն խառնուրդների համար, որոնցում բաղադրիչներից մեկն օժտված է մագնիսական հատկություններով – երկաթ, նիկել, կոբալտ:

Աղբի վերամշակում

Հզոր էլեկտրամագնիսների օգնությամբ կենցաղային աղբի մեծ կույտերից առանձնացնում են երկաթյա թափոնները (պահածոների տուփեր, մետաղալարեր)՝ հետագա հալման համար

Հանքանյութերի հարստացում

Երկաթի հանքաքարի առանձնացումը դատարկ ապարից

Եզրակացություն

Խառնուրդների բաժանման եղանակների իմացությունը մարդկությանը հնարավորություն է տալիս լուծել գլոբալ խնդիրներ՝ սկսած կեղտաջրերի մաքրումից և էկոլոգիական աղետների կանխումից, վերջացրած բարձր տեխնոլոգիաների համար գերմաքուր նյութերի ու դեղամիջոցների ստեղծմամբ:

Զատում

Ֆիլտրում

Թորում

Բյուրեղացում

Քրոմատագրություն

Մագնիսային բաժանում